

Bevoegd, benoembaar en onbevoegd in het vo

Regels voor benoembaarheid van leraren

De Wet op het voortgezet onderwijs (verder: Wvo) schrijft voor waar besturen aan moeten voldoen bij de benoeming van leraren in het vo.¹ De belangrijkste regel is dat een leraar benoembaar is als hij beschikt over een ho-getuigschrift waaruit blijkt dat hij voldoet aan de bekwaamheidseisen **voor elk vak waarin hij lesgeeft**. Kort gezegd: hij moet een diploma bezitten van een lerarenopleiding voor het betreffende vak.² De wet laat de ruimte om in uitzonderingsgevallen een leraar te benoemen die (nog) niet bevoegd is. We noemen deze leraren **benoembaar**. Nog niet bevoegde leraren zijn alleen benoembaar als aan de wettelijke voorwaarden voldaan is. Dit wordt vrijwel altijd alleen tijdelijk toegestaan en de leraar moet in opleiding gaan voor de juiste bevoegdheid. Leraren die niet in een van deze categorieën vallen geven **onbevoegd** les (zie figuur 5).

Bevoegdheid, benoembaar, bekwaam en de Wvo

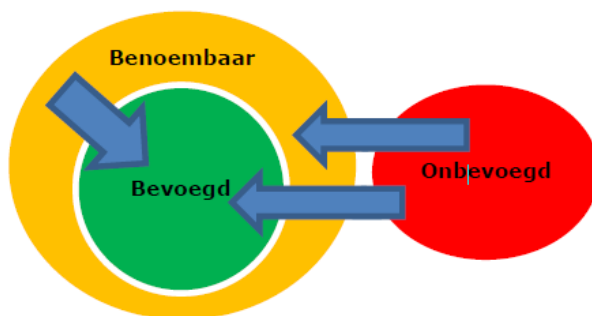
In figuur 1 is weergegeven wat wordt bedoeld met de begrippen *benoembaar*, *bevoegd* en *bekwaam* en hoe die zich verhouden tot de wettelijke terminologie.

BENOEMBAAR	BEVOEGD	BEKWAAM
Iemand is benoembaar...	Iemand is bevoegd ...	Iemand is bekwaam..,
.. als hij op basis van de wet of daarop gebaseerde regelgeving benoemd kan worden (zie figuur 3).	.. als hij een ho-getuigschrift heeft waaruit blijkt dat hij aan de bekwaamheidseisen voldoet voor het vak dat hij geeft of onder een van de wettelijk geregelde daaraan gelijk te stellen gevallen valt (zie figuur 4).	... als hij aan de wettelijke Bekwaamheidseisen voldoet voor enig vak. Tijdens zijn loopbaan ontwikkelt en onderhoudt hij zijn bekwaamheid.

Figuur 1: Benoembaar, bevoegd, bekwaam

In het spraakgebruik wordt de term bekwaam ook gebruikt voor leraren waarvan schoolleiders vinden dat ze in staat zijn om een bepaald vak te geven, terwijl ze niet over het vereiste getuigschrift beschikken. Zie bijvoorbeeld het rapport "Bekwaam, maar (nog) niet bevoegd" en het rapport van de inspectie waaruit blijkt dat bekwaamheid een rechtvaardigingsgrond is voor onbevoegd lesgeven. Bekwaam krijgt dan dezelfde lading als "goed".

De Wvo spreekt op een enkele uitzondering na niet van bevoegde leraren, maar beschrijft bevoegde leraren als één van de categorieën benoembare leraren (zie figuur 2). Het streven is om zoveel mogelijk lessen te laten geven door bevoegde leraren (groen), door benoembare (oranje) en onbevoegde leraren (rood) door te laten stromen naar bevoegd. Welke leraren precies in de categorieën benoembaar en bevoegd vallen is nader uitgewerkt in de figuren 3 en 4. Leraren die lesgeven binnen de benoemingsgronden uit de groene of gele bol vallen binnen de wet. Onbevoegde leraren vallen binnen geen van de wettelijke benoemingartikelen. Een school die geen benoemingsgrond kan aangeven bij een leraar handelt in strijd met de wet. De regels voor bevoegdheid gelden niet voor schooleigen vakken. Dit zijn vakken die niet in regelgeving opgenomen zijn, bijvoorbeeld een schooleigen invulling van een van de kerndoelen in de onderbouw.

Figuur 2: verhouding bevoegd, benoembaar., onbevoegd en de gewenste beweging

¹ Zie artikel 33 e.v.

² Het gaat om een in het hbo of wo behaald bachelor- of mastergetuigschrift of getuigschrift behorend bij een bekwaamheidsonderzoek voor zij-instroom.

Bevoegde leraren en bevoegde lessen

In de discussie over onbevoegdheid is het onderscheid tussen onbevoegde *leraren* en onbevoegd gegeven *lessen* belangrijk. Een leraar kan bevoegd zijn voor het geven van één vak in het vo, maar toch onbevoegd lesgeven. Dit is alleen toegestaan als hij binnen de wettelijke voorwaarden blijven om buiten zijn vak of graadgebied les te geven (zie figuur 3).

Figuur 3: Benoembaar, maar niet bevoegd

Figuur 4 laat tot slot zien welke benoemingsgronden er zijn om bevoegd les te geven. Lessen van leraren in deze categorie zijn bevoegd gegeven lessen.

Figuur 4: Bevoegd

Leraren die lessen geven waarvoor niet een van de bovengenoemde benoemingsgrondslagen kan worden aangegeven, geven onbevoegd les. De onderstaande figuur geeft hiervan enkele voorbeelden.

Figuur 5: onbevoegd (voorbeelden)